

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De gratia - Cod. Ettenheim-Münster 326

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[S.l.], [17. Jahrh.]

Disputatio 1ma

[urn:nbn:de:bsz:31-131655](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131655)

In summa S. Thomae.
TRACTATUS
 De
GRATIA.

1.
 E. M.
 010

Egit Thoma de peccatis fugiantibus, sicut agitur de virtutibus, et ex
 ercentibus, sed quoniam de his virtutibus dicitur quod agitur Thoma, quod hoc
 sunt sine significatione abstracta, et que primo sunt quod ipse significatione
 mit et dicitur in hoc exercere potest, nisi beneficio gratiae. In eiusque ipse
 ad saltem significatione virtutis, sed eius quod agitur significatione virtutis.
 ita quod primo Thoma agitur de virtutibus, et quod post dicitur de peccatis, agere ea
 quod virtutibus virtutibus inter se de gratia.

Hunc in 4. partes dividemus. Prima erit de gratia in qua dicitur
 primarij gratia virtutibus, et virtutibus speciebus. Secunda erit de gratia virtutibus
 significatione. Tertia de gratia virtutibus. Quarta plures appendices quibuslibet de
 virtutibus, que circa gratiam, et alii inter se, et alii inter se, et alii inter se,
 inter se, arguitur in his virtutibus in sum dividimus, ut in se, et in se,
 ut ab erroribus virtutibus incurrantibus, sed caveat.

De virtutibus summa.

De
 gratia in qua et virtutibus eius divisionibus ac
 nonnullis speciebus.

Quod sit gratia in qua, et que eius divisio. Sed quod sit
 gratia virtutibus, et quod significatione. Sed quod sit duplex gratia gratia, et
 virtutibus, et quod duplex gratia gratia virtutibus.

Quod sit summa.

Quod sit gratia in genere, et quod duplex eius divisio.
 virtutibus. Th. in q. i. i. a. i. sed ut in sum loquatur.

Inquit graa accipi q̄sunt: uno modo: p̄ dilectione aliumq̄ sicut
q̄sunt dicitur qd̄ ille n̄c̄ h̄c̄ graa legi iud̄ q̄ h̄c̄ t̄c̄ au graa
sicut dicitur e ab d̄cto ad d̄ctā. Inueniunt graa apud deu. In Gen̄. 8.
v. 1. v. inuenit graa vob̄ d̄c̄o d̄c̄o h̄c̄c̄ graa vob̄c̄m graa au v̄a.

2do sunt p̄ aliquo dono gratis d̄c̄o sicut q̄sunt dicitur h̄c̄c̄
graa sicut lib̄i i in h̄. sicut d̄ctus q̄ sicut. ii. d̄ct. p̄ a: graa id̄ n̄c̄
d̄ctus p̄ aliq̄ graa id̄ n̄c̄ e graa et cap̄ q̄. v. i. q̄ sicut merces n̄
inuenit. In graa sed d̄c̄o d̄c̄o.

3do sunt q̄ compensare beneficii gratij sed i d̄c̄o d̄ctus
agere gratij beneficii. in h̄. sicut q̄ sicut d̄c̄o: graa reflexa i. v. reflexa
sicut reflexa.

Hic notat d̄. d̄ct. ad beneficii: h̄c̄c̄ d̄c̄o d̄c̄o d̄c̄o a: h̄c̄c̄ et
amore i: quo aliq̄ h̄c̄c̄ alii gratia p̄dit qd̄ aliq̄ ei gratij impendat: ex
2do a: p̄dit h̄c̄c̄ q̄ ex beneficii gratij accipit gratia aliq̄ q̄ sicut.

3do nec minus bene d̄c̄o d̄c̄o q̄ quonia dilectio sicut h̄c̄c̄ in caal
d̄ctate rei dilectio bonitate d̄c̄o d̄c̄o l̄. ex lib̄i l̄. sicut ex parte p̄sponit

4do graa d̄c̄o: et in alio sensu id̄ qd̄ sicut sicut sicut gratia et
in eo sensu d̄c̄o: p̄. q̄. d̄c̄o e graa in labij d̄c̄o. In verb. 3.
fallax graa et sana pulchritudo in

graa d̄c̄o d̄c̄o h̄c̄c̄ p̄ d̄c̄o d̄c̄o in d̄c̄o sensu: quare sicut.

Responsio 2da.

graa sicut in p̄c̄nti d̄c̄o. h̄c̄c̄ e d̄c̄o h̄c̄c̄ a: d̄c̄o gratij d̄c̄o.
sicut not h̄c̄c̄ d̄c̄o h̄c̄c̄ h̄c̄c̄ q̄ h̄c̄c̄ d̄c̄o d̄c̄o d̄c̄o. h̄c̄c̄ id̄.

Responsio 3da.

graa sicut d̄c̄o d̄c̄o d̄c̄o d̄c̄o in graa naal et sup̄naal id̄ q̄
quo ad n̄c̄m i aut relative t̄c̄i l̄. quo ad sicut et ab h̄c̄c̄.
sup̄naalis in gratij d̄c̄o et in graa sicut d̄c̄o d̄c̄o in
fate et in caal d̄c̄o d̄c̄o. In graa in meritoria et aux. h̄c̄c̄.
auxiliaris in externa et interna. interna in graa sicut
et graa in d̄c̄o d̄c̄o. In graa in p̄c̄nti quonia d̄c̄o d̄c̄o
p̄c̄nti in sicut et eff̄c̄o. In graa in p̄c̄nti quonia d̄c̄o d̄c̄o
quonia d̄c̄o d̄c̄o d̄c̄o d̄c̄o. quare sicut.

Questio 2da.

Quid sit graa naturalis et qd̄ sup̄naalis.

Ita: Supernaturalis (quod eius vires) felle p[ro]p[ri]as excedit h[uius] r[ati]o
h[uius] e[st] felle r[ati]o, modic[us] quo g[er]it.
Sola h[uius] f[aci]e m[en]te, et p[ro]p[ri]as v[er]o a. p[ro]p[ri]as, et v[er]o q[ui]a v[er]o q[ui] g[er]it
gl[ori]a, g[er]it v[er]o, et sola h[uius].

E[st] ad q[uod] q[ui]a. P[ro]p[ri]as t[ame]n v[er]o m[en]te, Supernaturalis h[uius] p[ro]p[ri]as
Supernaturalis q[ui] g[er]it in r[ati]o ad t[ame]n in v[er]o cum p[ro]p[ri]as ut d[icitur] v[er]o
L[ib]er v[er]o h[uius]

h[uius] h[uius] h[uius] n[on] p[ro]p[ri]as illa e[st] Supernaturalis q[ui]a p[ro]p[ri]as
Den[on] m[en]te e[st] ca[usa] h[uius] q[ui]a ut m[en]te q[ui]a n[on] alio modo i[st] ab m[en]te
h[uius] p[ro]p[ri]as t[ame]n v[er]o h[uius] h[uius] n[on] ut ca[usa] h[uius] h[uius] n[on] a[git] ut
ca[usa] n[on] ut d[icitur] p[ro]p[ri]as ut v[er]o. h[uius] in ut m[en]te q[ui]a n[on] v[er]o h[uius] h[uius]
naale p[ro]p[ri]as m[en]te h[uius] h[uius] n[on] p[ro]p[ri]as h[uius] v[er]o v[er]o ut d[icitur] v[er]o h[uius] h[uius]
Den[on] g[er]it v[er]o h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
q[ui]a que h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]

Sed d[icitur] alio: Supernaturalis in eo e[st] q[ui]a t[ame]n h[uius] h[uius] h[uius]
attributa ut in h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
Joann[is] v[er]o h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
na p[ro]p[ri]as p[ro]p[ri]as de h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
ea m[en]te p[ro]p[ri]as h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
m[en]te p[ro]p[ri]as h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
Supernaturalis: h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
m[en]te h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
et h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
part[ic]ip[ati]o v[er]o h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
part[ic]ip[ati]o ex m[en]te d[icitur] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
part[ic]ip[ati]o h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
p[ro]p[ri]as h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]

h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
Samp[er] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
que g[er]it v[er]o p[ro]p[ri]as q[ui]a g[er]it v[er]o h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
p[ro]p[ri]as h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
ob[er]at q[ui]a h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]
in p[ro]p[ri]as h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius] h[uius]

Et questio e in quo sine foat, sine etu arguivie s'la s'la illa sup
naatitay et ab actu naatit diveritay
Sicut q'ca in eo sine diveritay q' obtinuit, naatit, et obtinuit
naatit allingibile, obtinuit v. actus supnaatit, erit q'oe in obitu q'oe ut
supnaatit allingibile igitur et sic ut obtinuit q' ab obtinuit in q'oe erit d:
verum. et h. sufficit ad diveritay actum

Per q'ra e q' hoc h'ic in q'oe in circulo, q'renti, in q'nae actus
arguivie h'at sua supnaatitay q' q'ra q'ra s'ra in obtinuit supnaatit
allingibile, facia q'ra ab unde h'at obtinuit ut sic supnaatit allingibile
R'et' p'p'io q'oe ut alius h'ic q'ra q'ra allingit p' actus supnaatit, q'oe actus
erit arguivie supnaatit, q'ra q'ra e supnaatit, q'ra q'ra q'ra q'ra
in e' p'p'io explicare q'oe sic obtinuit supnaatit, q' q'oe h'at actus supnaatit
q'ra de p'p'io ut h'ic h'ic

Quid q'oe nos d'ebimus ad id supponere p'p'io h'ic q'ra q'ra
omni. d'ebimus univere univere in h'ic in h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
h'ic h'ic q'oe simp'it supnaatit h'ic a: p'p'io sic

RESPONSO:

Supnaatitay q'ra in eo in q'ra alterius h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
naatit in eo s'ra e q'ra ad se et foat q'oe erit h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
q'ra v'ra q'ra univere q'ra naatit h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
h'ic h'ic q'ra q'ra ex h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
S'ra h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
in h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic

q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra
q'ra in eo et h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
supna h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra

202 v. p. p'p'io: q'ra in h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
q'ra p'p'io cognoscere h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
q'ra in h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra
q'ra h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra

Obvies imo ex responsis videt q'ra in h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic h'ic
q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra q'ra

Responsio 1ma.

gratia gratum faciens dicitur ea, quae ad salutem suam hinc dicitur ordinari
et quae ea, quae l. facta est. gratia seu gratia facta subest deo gratia. hinc dicitur

Responsio 2da.

Duplex est gratia gratum faciens scilicet et caritas seu caritas, scilicet gratia gratum faciens
gratia diverse alio nominata. caritas uero est duplex meritoria et auxilians
meritoria est duplex scilicet interna et externa. Externa alia interna, quae gratia dicitur gratia caritatis et uoluntatis
explicat et sui explicat. hinc dicitur.

vocat alii hinc. 1ga est quae in anima permanens, l. ut dicitur l. salte in hinc
hinc. 2ga gratia facta est et seu in hinc, 1ga est hinc facta hinc
seu in hinc.

2da est uero in hinc specie in oibus rebus in alij maior et
in alij minor.

3da diverse in alijs nominata, una alij dicitur gratia gratum faciens 2ga
dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

in hinc. 4da dicitur gratia gratum faciens in hinc, altera in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

in hinc. hinc dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

5da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

6da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

7da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

8da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

9da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

10da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

11da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

12da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

13da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

14da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

15da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

16da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

17da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

18da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

19da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

20da dicitur gratia gratum faciens in hinc, hinc dicitur gratia gratum faciens ex hinc

Quod si in: quia sanctus igno esse fuit idam data in statu
 primo suo. Alia graa meritoria, quod dicitur in statu uoluptatis
 ut uideat in spiritu, quae ex parte digni consistit, vocat haec gratia uoluptatis
 graa ubi graa saluatrix. Tunc graa actus alia proxieta,
 alia quoniam, et alia habitus. Se respice ad actum propter quod uoluptatis esse uol
 adiuuet potius ad pro eum agere. Sive ut sit in ea quoniam ad actum esse uol
 ea quod uol in bono actu. Tunc proxieta alia sustentem igno in
 obliuio istud ad quod dicitur. Alia illarum quae obliuio
 esse in presentia de graa habitus et actus habitus reliqua sunt habitus
 in duabus speciebus disputantibus.

De Gratia et Habitibus

De Gratia Habituali

per graa habitus huiusmodi instat. Tunc de ea agere in primum igno
 explicemus per se uia igno ad instat plenius. Quomodo haec
 fuit e amorem errorum habitibus, quos recentiores Aretius ab actia
 desponsit. inde quod fuit in ante uia instat, in Aretius errores,
 in actia doctrina exponere, ut deinde uoluptatis accertis in quod praecantibus.
 Errores quod per eorum diuersitate amolere. Quis sane in habitu,
 uol uia instat et graa uol per se fuerit sensus uol habitus instat,
 fufferet fuit indicare, quod de ea habitus quod Augustina. Sed quod uol uol
 hinc in originibus Lutheranos, inde in Basiliensibus Calvinis,
 quod praecantibus isti in suis Academiis doceant, huiusmodi exponere.

Doctrina Augustinae de Justificatione

et graa actus

De docentur in ipse Lutherani quod Augustinae sua Augustina Carolo 5:
 offerebant in Conuentibus huiusmodi Augustinae an. 1530. quod huiusmodi in primum
 instat. Graa deo propter uoluptatis meritis, uol uol quibus. Sed graa instat
 propter. Tunc pro fuit, aut uoluptatis in iustitia recipi, et actia reuoluptatis
 instat, quod sua uoluptatis pro uoluptatis propter fuit, hanc fuit in primum pro
 iustitia. Graa propter uoluptatis ad Rom. 13. et 4.
 Haec haec uoluptatis generalis, Lutheranos uol et Calvinis doctrina ista
 uoluptatis quod a doctrinae aut uoluptatis aut uoluptatis.